

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού
Τμήμα Φωτογραφίας και Οπτικοακουστικών Τεχνών

Πτυχιακή Εργασία

“Evergreen ‘90s”

«Η διαχρονικότητα της δεκαετίας του ‘90»

Ποτουρίδου Μαρία (Α.Μ.: 16060)

Επιβλέπων Καθηγητής: Θωμόπουλος Κωνσταντίνος, Λέκτορας

Αθήνα, Ιούλιος 2021

Επιβλέπων καθηγητής και μέλος εξεταστικής επιτροπής: Κωνσταντίνος
Θωμόπουλος (Λέκτορας)

Handwritten signature of Konstantinos Thomopoulos in blue ink.

Μέλος εξεταστικής επιτροπής: Γεώργιος Βρεττάκος (Λέκτορας)

Handwritten signature of Georgios Vrettakos in blue ink.

Μέλος εξεταστικής επιτροπής: Αριστείδης Τσινάρογλου (Λέκτορας)

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Ποτουρίδου Μαρία του Χρήστου, με αριθμό μητρώου 51816060 φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού του Τμήματος Φωτογραφίας και Οπτικοακουστικών Τεχνών, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Η Δηλούσα,

Περίληψη

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία θα εξετάσω τις τάσεις της μόδας που επιστρέφουν στην μόδα του σήμερα και συγκεκριμένα τις δεκαετίες του 90. Θα αναφερθώ στην σημασία της μόδας και την επιρροή της στην εποχή μας. Θα δώσω παραδείγματα από την ιστορία της μόδας και τις ενδυματολογικές επιλογές διασήμων και θα αναφερθώ στην διαχρονικότητα της δεκαετίας του 90. Θα ασχοληθώ, επίσης, με την επιρροή των διασημοτήτων που καθέστησαν κάποιες τάσεις διαχρονικές και τις διατήρησαν σε βάθος χρόνου. Θα αναλυθεί ακόμα η ιστορία της φωτογραφίας μόδας αλλά και δουλειά φωτογράφων που υπήρξαν ιδιαίτερα επιδραστικοί στον χώρο της μόδας τόσο στην δεκαετία του '90 όσο και στην τωρινή εποχή.

Περιεχόμενα

Περίληψη	σελ. 4
Εισαγωγή	σελ. 6
Μόδα (Τι είναι;)	σελ. 8
Ιστορία της μόδας	σελ. 10
Η μόδα στην δεκαετία του '90	σελ. 20
Ιστορία της φωτογραφίας μόδας	σελ. 23
Το φαινόμενο των τάσεων στην μόδα που επανέρχονται	σελ. 28
Ανάλυση Ιδέας - Επιρροές	σελ. 32
Συμπεράσματα	σελ. 36
Βιβλιογραφία	σελ. 37
Παράρτημα Φωτογραφιών	σελ. 39

Εισαγωγή

Η μόδα είναι κάτι που λίγο-πολύ υπάρχει στην καθημερινότητα όλων μας. Είναι αυτό που χαρακτηρίζει το κάθε έθνος, την κάθε κοινωνική ομάδα, τον κάθε άνθρωπο. Είναι το εξωτερικό χαρακτηριστικό που προμηνύει κάποια στοιχεία του χαρακτήρα μας. Ανά καιρούς δημιουργούνται τάσεις από κάποια κοινωνική ομάδα ή εταιρεία μόδας και έπειτα υιοθετούνται από πολλούς, είτε μόνιμα είτε προσωρινά. Συνηθίζεται να χωρίζεται ανά δεκαετία, στην οποία εντάσσονται οι νέες τάσεις, είτε οι παλιές που επέστρεψαν με μία πινελιά που τη διαφοροποιεί από την αρχική.

Η μόδα της δεκαετίας του 90 (ή των 90s, όπως συνήθως λέγεται) χαρακτηρίζεται από έντονα χρώματα, περίεργους συνδυασμούς και πολύ δημιουργικότητα. Στις αρχές τις δεκαετίας του '90 οι σχεδιαστές μόδας επικεντρώθηκαν περισσότερο στα έντονα χρώματα, στα μαύρα δερμάτινα μπουφάν, στα τζιν, στις καουμπόικες μπότες, τα t-shirts με στάμπες, ενώ αργότερα έδωσαν μεγαλύτερη σημασία στις μακριές εμπριμέ φούστες, στο λαδί χρώμα και στις πλατφόρμες. Στα τέλη της δεκαετίας μονοπώλησαν το ενδιαφέρον τα παστέλ χρώματα, οι μίνι φούστες, τα κάπρι παντελόνια. Όσον αφορά το αξεσουάρ, κυριαρχούσαν τα πολύχρωμα γυαλιά, τα στρογγυλά γυαλιά, οι μπαντάνες, οι κρίκοι και διάφορα στρασάκια και τσιμπιδάκια για τα μαλλιά. Μπορούμε να πούμε πως και λόγω της εξάπλωσης και της ανερχόμενης δημοτικότητας της τηλεόρασης, του κινηματογράφου και γενικότερα της τεχνολογίας, η μόδα των 90s είχε τεράστια επιρροή σε ένα ευρύ φάσμα του πληθυσμού με αποτέλεσμα να θεωρείται μια πολύ δημοφιλής εποχή στη μόδα.

Παρατηρώντας τη μόδα του σήμερα, είναι φανερό πως τάσεις από άλλες δεκαετίες επιστρέφουν συνεχώς και υιοθετούνται από πολλούς. Το γεγονός αυτό συμβαίνει ιδιαίτερα με τη μόδα των 90s καθώς τάσεις όπως οι κρίκοι, οι μικρές τσάντες ώμου, τα τακούνια χοντρό πάτο, τα καπρί παντελόνια, τα κροπ τοπ και άλλα πολλά, επέστρεψαν στην μόδα του σήμερα.(π.χ. Versace SS21) Η επιρροή και η διαχρονικότητα των 90s είναι μοναδική καθώς είναι μία δεκαετία μόδας η οποία δεν «πέθανε» ποτέ και συνεχίζει να επηρεάζει μεγάλους οίκους

μόδας και να βρίσκεται στο στυλ του καθένα μας είτε σε μεγάλο, είτε σε μικρό βαθμό.

Μόδα¹

Έχοντας την επιθυμία να μιλήσει κανείς για την μόδα, θα πρέπει αρχικά να απαντήσει στο ερώτημα "Τι είναι η μόδα;". Αν και μία φαινομενικά απλή ερώτηση, δεν είναι εύκολο να απαντήσουμε τι είναι τελικά η μόδα. Γραμματικά, να αναφερθεί πως βγαίνει από την λατινική λέξη *modus*, που σημαίνει τρόπος.² Η μόδα μπορεί να ειπωθεί πως είναι, είτε ένα από τα κορυφαία επιτεύγματα του δυτικού πολιτισμού, είτε είναι η αδιαμφισβήτητη απόδειξη της απερίσκεπτης εμμονής της καταναλωτικής κουλτούρας με τα ασήμαντα και τα εξωπραγματικά. Είναι είτε δημιουργική, σε σημείο να είναι «τέχνη», επιτρέποντας σε άτομα και πολιτισμούς να εκφράσουν τα εσωτερικά τους συναισθήματα και προσωπικότητες, ή είναι εκμεταλλευτική σε σημείο εγκληματικότητας, αναγκάζοντας τους ανθρώπους να εργάζονται και να ξοδεύουν περισσότερα από ό, τι είναι υγιές για αυτούς ή την κοινωνία.

Κατά το πέρασμα του χρόνου έχουν δωθεί πολλαπλοί ορισμοί της μόδας από πολλούς εμπειρογνώμονες. Για τον θείο του H. G. Wells, η μόδα ήταν «ο αφρός στον ωκεανό της χυδαιότητας», (Wells 1895: 17). Για τον William Hazlitt, η μόδα ήταν απλώς το σημάδι της τρέλας και της ματαιοδοξίας (αναφέρεται στο Bell 1947: 112). Ωστόσο, για τον James Laver, η μόδα και τα ρούχα είναι «τα έπιπλα του μυαλού που γίνονται ορατά (αναφέρονται στη Lurie 1981-3) και για τη Susan Ferleger Brades, η τέχνη και η μόδα «αλληλεπικαλύπτονται και επιδιώκουν ένα κοινό σύνολο οπτικών ανακαλύψεων» (Ferleger Brades in Hayward Gallery 1998: Πρόλογος). Η Anne Hollander λέει για τη μόδα: «Όλοι πρέπει να ντύνονται το πρωί και να κάνουν τις καθημερινές τους δουλειές... ..ότι όλοι φορούν στην καθημερινότητά τους, έχει λάβει διαφορετικές μορφές στη Δύση εδώ και περίπου επτακόσια χρόνια και αυτό είναι «τι είναι η μόδα».» (Hollander 1994).

¹ Οι πληροφορίες αυτού του κεφαλαίου αντλήθηκαν από το βιβλίο *Fashion Theory: A Reader*, Barnard Malcolm, 2^η έκδοση, Routledge, 2020, εκτός από τις παραγράφους στις οποίες υπάρχει παραπομπή σε άλλη πηγή.

² *Μόδα και Ένδυση (Σχεδιάγραμμα Α' Λυκείου)*, Μινόπετρος Νικόλαος, filologika.gr, 23 Νοεμβρίου, <https://filologika.gr/lykio/a-lykiou-2/neoelliniki-glossa/moda-kai-endush-schediagramma/>

Λαμβάνοντας μία πιο πρακτική προσέγγιση, μπορεί κανείς να δείξει το παλτό του και να πει «Αυτό το παλτό είναι μόδα τώρα» ή μπορεί να υποδηλώνει ότι η μόδα είναι αυτό που φορούν οι άνθρωποι. Απάντηση όπως αυτή θα ήταν αρκετή για τους περισσότερους ανθρώπους τις περισσότερες φορές. Εδώ η έννοια της μόδας μπερδεύεται με την έννοια του μοντέρνου, καθώς ένα τέτοιο παράδειγμα δείχνει ότι κάτι είναι μοντέρνο τώρα αλλά όχι τον επόμενο χρόνο, που όμως το παλτό (στην προκειμένη περίπτωση) θα εξακολουθεί και μελλοντικά να είναι ένα παράδειγμα μόδας. Η απάντηση ότι μόδα είναι «απλά αυτό που φορούν οι άνθρωποι», δεν είναι επαρκής.

Ακόμα, στο αγγλικό λεξικό της Oxford παρέχει εννέα διαφορετικές επεξηγήσεις της λέξης «μόδα», ενώ η μηχανή αναζήτησης WordNet του Πανεπιστημίου του Πρίνστον (<http://wordnet.princeton.edu>) προσφέρει πέντε ορισμούς. Μεταξύ αυτών, βλέπουμε έννοιες όπως «τη δράση ή τη διαδικασία δημιουργίας», «κάποιο ρούχο π.χ. φόρεμα », «ένα συγκεκριμένο σχήμα», «χαρακτηριστική ή συνήθης πρακτική», «στυλ». Ως εκ τούτου, η μόδα μπορεί προφανώς να χρησιμοποιηθεί εναλλάξ με λέξεις όπως το φόρεμα και το στυλ. Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις που η έννοια του μοντέρνου συγχέεται με την έννοια της μόδας, καθώς οι φράσεις «αυτό το ρούχο είναι πολύ μοντέρνο» και «αυτό το ρούχο είναι της μόδας», έχουν ουσιαστικά την ίδια μετάφραση.

Συμπεραίνουμε, λοιπόν πως η μόδα δεν έχει έναν και μοναδικό ορισμό, αλλά πολλές έννοιες και ορισμούς που την επεξηγούν. Συνοπτικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι η μόδα είναι ένα βαθύ πολιτιστικό φαινόμενο και μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ένα επικοινωνιακό και πολιτισμικό μέσο μεταξύ ανθρώπων, λαών, χωρών.³

³ Οι πληροφορίες αυτού του κεφαλαίου αντλήθηκαν από το βιβλίο *Fashion Theory: A Reader*, Barnard Malcolm, 2^η έκδοση, Routledge, 2020, εκτός από τις παραγράφους στις οποίες υπάρχει παραπομπή σε άλλη πηγή.

Ιστορία της μόδας⁴

Είναι γεγονός ότι μέχρι τις αρχές του 19^{ου} αιώνα, δεν υπήρχε η συνολική ιστορία της μόδας αλλά μόνο αρχαιολογικές μελέτες για τον κόσμο ή κατάλογοι ποιοτικών ενδυμασιών. Οι καθαρά επιστημονικές μελέτες και εργασίες για την ενδυμασία κάνουν την εμφάνισή τους περίπου το 1860. Ο κυρίαρχος σκοπός τους ήταν να προσεγγίσουν την ενδυμασία ως ένα άθροισμα ενδυματολογικών κομματιών και το κάθε ενδυματολογικό κομμάτι ως ένα είδος ιστορικού γεγονότος, για το οποίο θα είναι απαραίτητο να οριστεί η χρονολογία που εμφανίστηκε, καθώς και οι περιστάσεις της καταγωγής του.⁵

Μπορούμε να πούμε ότι η μόδα και η ιστορία της μόδας, ξεκίνησε από όταν άρχισαν οι άνθρωποι να φοράνε ρούχα. Ας ξεκινήσουμε με μία σύντομη αναφορά στην μόδα με χρονολογική σειρά. Πριν από 180.000 χρόνια, οι άνθρωποι φορούσαν κυρίως δέρματα ζώων και τις γούνες τους, που στηριζόντουσαν από τον έναν ώμο. Το 3.000 προ Χριστού στην αρχαία Αίγυπτο, το βαμβάκι ήταν το υλικό με το οποίο έφτιαχναν τα ρούχα τους, με τους άνδρες να φοράνε φουστανέλες και οι γυναίκες μακριά εφαρμοστά φορέματα. Το 2.000 προ Χριστού, οι αρχαίοι Έλληνες και Ελληνίδες φορούσαν μακριά φορέματα από παχύ μαλλί. Το 400 μετά Χριστού, οι Ρωμαίοι φορούσαν την τόγκα (:ήταν διακριτικό ένδυμα της Αρχαίας Ρώμης, υφασμάτινο ίσως 20 πόδια σε μήκος, το οποίο ήταν τυλιγμένο γύρω από το σώμα και ήταν φτιαγμένο από μαλλί. Το φορούσαν πάνω από πουκάμισο που συχνά ήταν λινό.⁶), που αποτελούσε, ανάλογα τον τρόπο που την φορούσε ο καθένας, σύμβολο της κοινωνικής τάξης. Το 1.000-1.300 μ.Χ. καθώς οι άνθρωποι ξεκίνησαν να μεταναστεύουν στον βορά, οι γυναίκες ξεκίνησαν να φοράνε πιο ζεστά ρούχα για το κρύο και οι άνδρες φορούσαν είτε πανοπλίες είτε απλά εργατικά ρούχα. Από τον 17^ο αιώνα τα πολυτελή ρούχα έγινα σημάδι πλούτου και έτσι τα ρούχα ήταν φτιαγμένα από

⁴ Οι πληροφορίες αυτού του κεφαλαίου αντλήθηκαν από το βίντεο "Fashion Evolution 2000BC – 2020", Watch Media, 6 Ιουνίου 2020, https://www.youtube.com/watch?v=ww4BI_6EL0k

⁵ «Το μπλε είναι φέτος στην μόδα...» Κείμενα για την ένδυση και την μόδα, Barthes Roland, Πλέθρον, 2016, σελ 9-10.

⁶ "The Roman Toga.", Cartwright, Mark, *World History Encyclopedia*, 11 Σεπτεμβρίου 2019, <https://www.worldhistory.org/article/48/the-roman-toga/>

ακριβά υλικά όπως μετάξι και σατέν. Οι άνδρες φορούσαν κολάν και κουστούμια και οι γυναίκες μακριά φορέματα και καπέλα. Τέλη του 18^{ου} αιώνα, τα φορέματα από ογκώδη έγιναν πιο λεπτά, κομψά και ψηλόμμεσα.

Jacques-Louis David, «Πορτραίτο του Antoine-Laurent Lavoisier και της γυναίκας του», 1788, Νέα Υόρκη, Metropolitan Museum of Art.

Πριν από τα μέσα του 19ου αιώνα η διάκριση μεταξύ υψηλής ραπτικής και έτοιμων ρούχων δεν υπήρχε πραγματικά. Γύρω στο 1830 και μετά, η επιρροή της Γαλλίας στην μόδα εξαπλώθηκε σε όλο τον κόσμο, οι κορσέδες για την ανάδειξη της μέσης, τα μακριά ογκώδη φορέματα με τη χρήση υλικών όπως το μισοφόρι και τα κουστούμια κυριαρχούσαν. Αργότερα, το 1856 που ξεκίνησε η παραγωγή συνθετικών μπογιών που επέτρεψε το βάψιμο των ρούχων και έτσι γύρισε μία νέα σελίδα στην ενδυμασία. Η σύγχρονη βιομηχανία, που βασίζεται σε εταιρείες ή οίκους μόδας που διευθύνονται από μεμονωμένους σχεδιαστές, ξεκίνησε τον 19ο αιώνα με τον Charles Frederick Worth ο οποίος, ξεκινώντας από το 1858, ήταν ο πρώτος σχεδιαστής που έβαλε την ετικέτα του στα ρούχα που δημιούργησε. Το 1870 η Abba Gould Woolson (Αμερικανή συγγραφέας) ξεκίνησε

το κίνημα της μαζικής παραγωγής έτοιμων ρούχων.⁷ Μέχρι πριν τα ρούχα φτιαχόντουσαν πάνω στον πελάτη από μοδίστρες ή οι νοικοκυρές τα έφτιαχναν σπίτι. Έτσι όταν εμφανίστηκαν οι βιτρίνες πουλώντας έτοιμα ρούχα, αυτή η ανάγκη αφαιρέθηκε από τον οικιακό φόρτο εργασίας.

Edouard Dubufe «*Eugenie de Montijo de Guzman, Empress of the French*», 1854, Versailles: Chateau de Versailles.

Άγνωστος Καλλιτέχνης «*L'Elegant: Men's Fashion Plate*», June 1852, Νέα Υόρκη: The Metropolitan Museum of Art.

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, η μόδα παίρνει μεγάλη στροφή καθώς οι άντρες από παντελόνια με μάκρος μέχρι τα γόνατα, ξεκινούν να φορούν παντελόνια μέχρι τον αστράγαλο. Οι γυναίκες, από την άλλη μεριά, φοράνε πιο λεπτές και κοντές φούστες, τα φορέματα είναι επίσης πιο λεπτά, ενώ οι κορσέδες και υλικά όπως το μετάξι και το σιφόν χαρακτήριζαν τους πλούσιους της εποχής. Ακολούθησε, έπειτα, ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος που άλλαξε την καθημερινότητα των ανθρώπων και συνεπώς την μόδα. Ακολούθησε η εποχή που περιγράφεται και ως The Roaring 20s, όπου ήταν μια περίοδος στην ιστορία των δραματικών κοινωνικών και πολιτικών αλλαγών. Για πρώτη φορά, περισσότεροι Αμερικανοί

⁷ "Woolson, Abba Gould (1838-1921)", *Women In World History: A Biographical Encyclopedia*, Encyclopedia.com, <https://www.encyclopedia.com/women/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/woolson-abba-goold-1838-1921>

ζούσαν σε πόλεις παρά σε αγροκτήματα. Ο συνολικός πλούτος του έθνους υπερδιπλασιάστηκε μεταξύ 1920 και 1929 και αυτή η οικονομική ανάπτυξη οδήγησε σε μία καταναλωτική και έντονα κοινωνικο-πολιτισμική κοινωνία. Χάρη στην ανάπτυξη της διαφήμισης (εφημερίδες) και της βιομηχανίας, οι άνθρωποι μαζικά είχαν πρόσβαση στα ίδια προϊόντα, άκουγαν την ίδια μουσική, έκαναν τους ίδιους χορούς και ακόμα χρησιμοποίησαν την ίδια αργκό. Ο κόσμος απελευθερώθηκε και πνευματικά και αυτό φαίνεται και στην ένδυση καθώς η απλότητα αλλά και τα πολύπλοκα ρούχα και αξεσουάρ κυριαρχούσαν.^{8 9}

Jean-Philippe Worth “*Dinner dress*”, περίπου 1900.
Μετάξι, μέταλο, στρας.
Νέα Υόρκη: Brooklyn Museum Costume Collection
στο Metropolitan Museum of Art.

Άγνωστος Φωτογράφος Γαλλία,
Ιπποδρομία, 1926.

⁸ “*The Roaring Twenties*”, *History.com Editors, History.com, April 14, 2010*,
<https://www.history.com/topics/roaring-twenties/roaring-twenties-history>

⁹ “*1920-1929*”, *Fashion History Timeline*, Karina Reddy, FIT (Fashion Institute of Technology),
State University of New York, 11 Μαΐου 2018, <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1920-1929/>

Τη δεκαετία του 1930, τα γυναικεία ρούχα άρχισαν να γίνονται πιο θυληκά και εφάρμοζαν στο σώμα ώστε να αναδείξουν την γυναικεία φιγούρα. Φορούσαν φορέματα κάτω από το γόνατα που υπογράμμιζαν την γραμμή του σώματος αλλά και πιο ρομαντικά. Αυτήν την περίοδο, τα σχέδια στα φορέματα (πουά, φλοράλ, καρό και με σχέδια ζώων) ήταν στην προτίμηση των γυναικών. Οι άνδρες φορούσαν κουστούμια (το λεγόμενο white collar style) ή για πιο απλό ντύσιμο, πουλόβερ και κοντομάνικα μπλουζάκια. Η γραβάτα έπαψε να είναι υποχρεωτική ενώ οι φανέλες σιγά σιγά σταμάτησαν να φοριούνται. Υλικά όπως το sharkskin (είδος υφάσματος που χρησιμοποιείται συχνά στα θαλάσσια αθλήματα) έκαναν την εμφάνισή τους. Τα ρούχα δεν καθόριζαν πια την κοινωνική τάξη του καθένα αλλά ο καθένας μπορούσε να φοράει ότι ήθελε. Έδω να αναφερθεί και το γεγονός πως οι ταινίες και οι διαφημίσεις απέκτησαν μεγάλη επιρροή στην μόδα καθώς ήταν το μέσο προβολής των ρούχων και ανάδειξης των νέων τάσεων.¹⁰

Άγνωστος Φωτογράφος, Μέσα του 1930 σχέδιο ζέβρας, Δεκαετία του '30.

¹⁰ "1930-1939", Fashion History Timeline, Karina Reddy, FIT (Fashion Institute of Technology), State University of New York, 5 Απριλίου 2019, <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1930-1939/>

Στις αρχές τις δεκαετίας του '40, λόγω του Β' Παγκοσμίου Πολέμου η μόδα δεν απασχολούσε τους ανθρώπους. Άνδρες και γυναίκες φορούσαν πρακτικά ρούχα και στολές ραμμένα ακριβώς για τον πόλεμο. Η μόδα αυτήν την δεκαετία δεν εξελίχθηκε πολύ, καθώς και μετά το τέλος του πολέμου, το 1945, οι άνθρωποι φορούσαν τα ρούχα που υπήρχαν κατά την διάρκεια του πολέμου, σε μία λίγο πιο εξελιγμένη μορφή. Οι άνδρες φόραγαν κουστούμια (μακρύ παντελόνι, πουκάμισο, γραβάτα και σακάκι) και οι γυναίκες φούστα μήκους κάτω από το γόνατο, και σακάκι που υπογράμμιζε το γυναικείο σώμα. Επίσης, υλικά όπως το τζιν και το κρεπ χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή γυναικείων ρούχων μετά πολέμου, καθώς το απόθεμα υλικών όπως το μετάξι και το μαλλί είχαν περιοριστεί.¹¹

Άγνωστος Φωτογράφος, “Ζευγάρι στο λούνα πάρκ”, Δεκαετία του 1940.

¹¹ “1940-1949”, Fashion History Timeline, Karina Reddy, FIT (Fashion Institute of Technology), State University of New York, 8 Μαΐου 2019, <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1940-1949/>

Τη δεκαετία του '50 η ανδρική μόδα πήρε στροφή προς την ανεπισημότητα και την προχειρότητα καθώς επηρεάστηκε από την μεσαία εργατική τάξη όπου τα πιο στενά παντελόνια, τα t-shirts και τα δερμάτινα πανωφόρια ήταν από τις συχνότερες επιλογές. Επιρροή στην ανδρική ενδυμασία είχαν οι ταινίες με τα επαναστατικά «κακά» αγόρια (James Dean, Marlon Brando). Αντίθετα, οι γυναίκες ενστερνίστηκαν την επίσημη ενδυμασία και την θυληκότητά τους. Καθ'όλη την διάρκεια της ημέρας, οι γυναίκες ήταν χτενισμένες και βαμμένες και καλοντυμένες. Τα αξεσουάρ και ο σωστός συνδυασμός τους ξεκίνησαν να παίζουν σημαντικό ρόλο και εμφανίστηκαν και τα cocktail dresses (βραδυνά φορέματα).¹²

Άγνωστος Φωτογράφος, Μόδα του '50, γύρω στο 1950.

¹² "1950-1959", Fashion History Timeline, Karina Reddy, FIT (Fashion Institute of Technology), State University of New York, 2 Ιουνίου 2019, <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1950-1959/>

Στη δεκαετία του '60 την δημοτικότητα είχαν τα χρώματα και τα διάφορα σχέδια. Μεγαλύτερη αλλαγή φαίνεται στην ανδρική ενδυμασία καθώς διάφορα χρώματα φοριούνται πια από άνδρες και σχέδια όπως, για παράδειγμα, φλοράλ πουκάμισα. Εκείνη την περίοδο έγιναν δημοφιλή, χάρη στην σχεδιάστρια μόδας Mary Quant, τα μίνι φορέματα και το μίνι σαν μήκος γενικότερα. Οι σαλοπέτες, τα καφτάνια, τα χίπι (hippie/ bohemian) ρούχα, οι κορδέλες για τα μαλλιά, οι αεράτες φούστες, τα παντελόνια καμπάνα, τα δερμάτινα ρούχα, τα λουστρίνια και οι μπότες ήταν κάποια από τα επιλεγμένα ρούχα. Με λίγα λόγια, ήταν μία δεκαετία όπου αυξήθηκαν οι επιλογές στην ενδυμασία και υπήρξε μεγαλύτερη ελευθερία.

13

Άγνωστος Φωτογράφος, «Swinging London. Teenagers in London's Carnaby Street», 1969, The National Archives UK.

¹³ "1960-1969", Fashion History Timeline, Karina Reddy, FIT (Fashion Institute of Technology), State University of New York, 23 Ιουλίου 2019, <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/>

Η δεκαετία του '70 ήταν μία συνέχεια της μόδας του '60 καθώς τα χρώματα, τα έντονα σχέδια και το χίπι στυλ κυριάρχησαν. Υπήρξαν επιρροές από παλιότερες δεκαετίες ('30-'40) και τα πιο στενά ρούχα φορέθηκαν και από τα δύο φύλα. Στενά παντελόνια, κολλητές μπλούζες και ζιβάγκο, κουστούμια βλέπουμε πως τόσο άνδρες όσο και γυναίκες τα επιλέγουν στην καθημερινή ενδυμασία. Οι γυναίκες για επίσημες εκδηλώσεις, συνέχισαν τα πιο θυληκά και εφαρμοστά φορέματα, ενώ η εμφάνιση των κρουαζέ φορεμάτων πρόσφεραν άνεση στην καθημερινότητα. Προς τα τέλη της δεκαετίας, αυξήθηκε η δημοτικότητα αθλητικών ρούχων και παπουτσιών σε πιο φαρδιές γραμμές για άνδρες και γυναίκες, μία τάση που θα χαρακτηρίσει και την μόδα της επόμενης δεκαετίας.¹⁴

Άγνωστος Φωτογράφος, *Jours de France* (περιοδικό), *Jours de France Fashion*, 1974.

¹⁴ "1970-1979", Fashion History Timeline, Karina Reddy, FIT (Fashion Institute of Technology), State University of New York, 3 Οκτωβρίου 2019, <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1970-1979/>

Η δεκαετία του '80, όπως προαναφέρθηκε, έδωσε βάση στην αθλητική ενδυμασία και πέρα από τα φαρδιά αθλητικά ρούχα, οι γυναίκες φορούσαν ακόμα κολάν σε συνδυασμό με κορμάκι. Λόγω της τοποθέτησης των γυναικών σε υψηλόβαθμες δουλειές, τα γυναικεία κουστούμια (το λεγόμενο power dress, για να παρθούν στα σοβαρά οι γυναίκες σε ένα πατριαρχικό περιβάλλον) ήταν επίσης μία τάση που υιοθέτησαν και μεγάλοι οίκοι μόδας. Τις γυναικείες τάσεις στην μόδα τότε ακολούθησε και η ανδρική μόδα, καθώς οι οίκοι μόδας άρχισαν να περιλαμβάνουν και τα ανδρικά ρούχα. Προς τα τέλη της δεκαετίας και με την επιρροή από την μουσική και τον πολιτισμό, τα σκισμένα τζιν, οι πόλο μπλούζες, τα καπέλα του μπίτζμπολ, τα «ξεπλυμένα» τζιν και οι μπότες Dr Martens.¹⁵

Άγνωστος Φωτογράφος, hammer pants, Δεκαετία του '80.

¹⁵ "1980-1989", Fashion History Timeline, Karina Reddy, FIT (Fashion Institute of Technology), State University of New York, 29 Μαΐου 2020, <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1980-1989/>

Η μόδα στην δεκαετία του '90 ¹⁶

Η δεκαετία του '90 όσον αφορά την μόδα, κινήθηκε προς το πιο καθημερινό ντύσιμο και προς την απλότητα. Οι επιρροές στο ντύσιμο ήταν κυρίως από ταινίες, τηλεοπτικές σειρές, διασημότητες, τραγουδιστές, από την χιπ χοπ και την γκράντζ μουσική. Ήταν, επίσης, η δεκαετία όπου τα μοντέλα απέκτησαν φήμη και αναγνωρισιμότητα πέρα από τον κόσμο της μόδας. Η μόδα αποκτάει, λοιπόν, πολλά πρόσωπα και πολλές επιλογές καθώς ανοίγεται σε ένα ευρύ φάσμα ανθρώπων με αποτέλεσμα το στυλ του καθένα να χαρακτηρίζεται από μοναδικότητα και την προσωπικότητα του καθένα. Μεγάλο ρόλο παίζουν ακόμα και τα περιοδικά, όπως για παράδειγμα το The Face, το Dazed & Confused, το I-D, το Another Magazine και το Wallpaper, στα οποία εναλλάσσονται διάφορα στυλ και δημιουργούνται νέες τάσεις στην μόδα.

Ειδικότερα, η μόδα που αναπτύχθηκε με την άνοδο της γκράντζ μουσικής είναι τα φαρδιά (oversized) ρούχα, τα σκισμένα τζιν με φαρδιές μπλούζες με έντονες στάμπες (για παράδειγμα συγκροτημάτων), η χρήση των καρό πουκάμισων είτε από φορεμένα, είτε δεμένα στην μέση, φλοράλ φορέματα σε συνδυασμό με αρβύλες και γενικά ότι πήγαινε αντίθετα στο κατεστημένο.¹⁷ Η χιπ χοπ μουσική, από την άλλη πλευρά, επηρέασε και αυτή την μόδα με τα φαρδιά μπλουζάκια, τις μπαντάνες, τα καπέλα bucket, τα oversized φούτερ σε συνδυασμό με τις ζακέτες πανεπιστημίων (varsity jackets), αθλητικά σετ, ρούχα από αθλητικές ομάδες και εταιρείες και έντονα κοσμήματα. ¹⁸

¹⁶ "1990-1999", Fashion History Timeline, Karina Reddy, FIT (Fashion Institute of Technology), State University of New York, 15 Σεπτεμβρίου 2020, <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1990-1999/>

¹⁷ "Grunge Fashion: The History Of Grunge & 90s Fashion", Riley Davis, Rebels Market.com, 25 Ιουνίου 2014, <https://www.rebelsmarket.com/blog/posts/grunge-fashion-where-did-it-come-from-and-why-is-it-back>

¹⁸ "The Trends & Brands That Defined '90s Hip-Hop Fashion (Digging Deeper)", Gregk Foley, HighSnobity.com, Νοέμβριος 2020, <https://www.highsnobity.com/p/90s-hip-hop-fashion/>

Τη δεκαετία του '90 η μόδα χαρακτηρίζεται από έντονα χρώματα, περίεργους συνδυασμούς (όπως για παράδειγμα μπλουζάκι κάτω από φόρεμα) αλλά και από απλότητα. Κάποια από τα ρούχα που θα μπορούσαμε να πούμε πως ανήκουν στην δεκαετία είναι τα μαύρα δερμάτινα μπουφάν, τα τζιν, οι καουμπόικες μπότες (με τις Dr Martens να είναι οι πιο χαρακτηριστικές), τα t-shirts με στάμπες (από μουσικά συγκροτήματα συνήθως), οι μακριές εμπριμέ και έγχρωμες φούστες, το λαδί χρώμα, τα διάφανα ρούχα, οι πλατφόρμες, τα τακούνια με χαμηλό τακούνι (mules). Επιπρόσθετα, τα παστέλ χρώματα, οι μίνι φούστες, τα κάπρι παντελόνια, οι σαλοπέτες, τα φορέματα με βαθύ κόψιμο, τα πολύχρωμα γυαλιά, τα στρογγυλά γυαλιά, ρούχα με σχοινιά, τα τσαντάκια μέσης, οι μικρές τσάντες ώμου, τα λαστιχάκια για μαλλιά (scrunchies), οι κρίκοι και διάφορα στρασάκια και τσιμπιδάκια για τα μαλλιά είναι ακόμα κάποια από τα χαρακτηριστικά στοιχεία της μόδας.

Με την άνοδο της διαφήμισης και των διασημοτήτων (celebrities), η μόδα αυτήν τη δεκαετία απέκτησε μία ελευθερία που δεν υπήρχε παλιότερα και άνοιξε την «πόρτα» σε μεγαλύτερο φάσμα πληθυσμού με αποτέλεσμα περισσότεροι άνθρωποι ξεκίνησαν να ασχολούνται και να παρακολουθούν τις εξελίξεις της μόδας, κάνοντας τη δεκαετία του '90 μία από τις πιο δημοφιλείς δεκαετίες.

Άγνωστος Φωτογράφος, Lauryn Hill σε συναυλία στην Αϊτή το 1997, (χορηγεία της Rex)

Άγνωστος Φωτογράφος, Δεκαετία του '90

Άγνωστος Φωτογράφος, Τζένιφερ Άνιστον, Δεκαετία του '90

Ιστορία της φωτογραφίας μόδας¹⁹

Μέχρι τα μέσα του 1800, ορισμένοι εμπορικοί φωτογράφοι έγιναν γνωστοί για πορτρέτα που εστίαζαν σε αριστοκρατικές και μοντέρνες γυναίκες, μια πρακτική που έδωσε μετέπειτα το πρότυπο για την ανάπτυξη της φωτογραφίας μόδας. Αν και οι πρώτες γνωστές φωτογραφίες της μόδας χρονολογούνται από τη δεκαετία του 1850, η Κόμισσα ντι Καστιλιόνε Βιρτζίνια Όλντονι, ερωμένη του αυτοκράτορα Ναπολέοντα Γ' και διασημότητα του δικαστηρίου, έγινε, στην πραγματικότητα, το πρώτο μοντέλο μόδας όταν, το 1856, άρχισε να συνεργάζεται με τον φωτογράφο Pierre Louis Pierson. Η συνεργασία τους (η Countess ή η La Castiglione, όπως ήταν πιο γνωστή, έπαιξε ενεργό ρόλο στο σχεδιασμό των φωτογραφιών, στην επιλογή θεατρικών σεναρίων και στο ντύσιμο για διάφορους ρόλους) διήρκεσε τέσσερις δεκαετίες και είχε ως αποτέλεσμα περίπου 800 εικόνες, συμπεριλαμβανομένων των φωτογραφιών της μοντελοποιεί το φτιαγμένο κατά παραγγελία φόρεμα "Queen of Hearts". Έτσι θεωρείται το πρώτο δείγμα φωτογραφίας μόδας.

Pierre-Louis Pierson, "COUNTESS OF CASTIGLIONE", Virginia Oldoini Verasis, Contessa di Castiglione, γύρω στο 1860.

¹⁹ Οι πληροφορίες αυτού του κεφαλαίου αηκντλήθαν από το άρθρο: " *A Brief History of Fashion Photography. A Survey of Fashion Photography, from the 20th Century to the present day*", Caitlin Parker, ArtNet.com, 7 Φεβρουαρίου 2014, <https://news.artnet.com/market/a-brief-history-of-fashion-photography-32620>.

Διάφορες διασημότητες, όπως η ηθοποιός Sandra Bernhardt, χρησιμοποιήθηκαν από αρκετούς φωτογράφους για την διαφήμιση ρούχων γεγονός που υπογραμμίζει την συμβιωτική σχέση της φωτογραφίας μόδας με διασημότητες όπως και συνεχίζει να συμβαίνει μέχρι και σήμερα.

Ωστόσο, η εμφάνιση των μοντέλων (όπως τα χαρακτηρίζουμε και σήμερα) μπορεί να εντοπιστεί ήδη από το 1853 όταν ο Charles Frederick Worth, Γάλλος σχεδιαστής, προσέλαβε την γυναίκα του, Marie Vernet, για να γίνει αποκλειστικό μοντέλο για τη γκάμα των ρούχων του. Στα τέλη της δεκαετίας του 1890, η Lady Duff Gordon προσέλαβε μία σειρά από ψηλές αγαματώδεις γυναίκες για να προβάει τα ρούχα της μάρκας Lucille. Και στις αρχές της δεκαετίας του 1900, η Jeanne Paquin έγινε η πρώτη σχεδιάστρια που έστειλε τα μοντέλα της σε δημόσιες εκδηλώσεις και μαζί με τον Paul Poiret, διοργάνωσαν επιδείξεις μόδας με δικά τους μοντέλα σε όλη την Ευρώπη και Αμερική.

Τα πρώτα περιοδικά μόδας, τα οποία περιοδικά αποτέλεσαν το κύριο μέσο για την εξάπλωση και διαφήμιση της μόδας, ήταν το Harper's Bazaar και το Vogue (και τα δύο ιδρύθηκαν στα τέλη του 1800). Το 1913 ο Condé Nast προσέλαβε τον βαρόνο Adolph de Meyer για να τραβήξει πορτρέτα μοντέλων, ηθοποιών και αριστοκρατών για τη Vogue και οι φωτογραφίες άρχισαν να χρησιμοποιούνται σε εκδόσεις μόδας. Η αξία των περιοδικών αυξήθηκε στις αρχές του 20ου αιώνα καθώς οι συνεργασίες με τους σχεδιαστές μόδας αυξήθηκαν. Τα έτοιμα ρούχα και τα καταστήματα αύξησαν την προσβασιμότητα στην μόδας υψηλής ραπτικής και οι τάσεις υιοθετήθηκαν και άρχισαν να διαδίδονται διεθνώς. Με τη βοήθεια της φωτογραφίας, οι ανερχόμενοι couturiers στις δεκαετίες του 1920 και του 1930, όπως οι Chanel, Schiaparelli, Balenciaga και Lanvin, έγιναν γνωστοί για τα ξεχωριστά τους στυλ. Το Παρίσι ήταν το κέντρο του κόσμου της μόδας εκείνη τη στιγμή, και φωτογράφοι όπως ο Horst P. Horst, ο Man Ray, ο Cecil Beaton, ο Erwin Blumenfeld, ο George Hoyningen-Huene και ο Edward Steichen δούλευαν στον χώρο. Ο Edward Steichen θεωρείται από πολλούς ο πατέρας της φωτογραφίας μόδας. Ένω αρχικά είχε συνδεθεί με τον πικτοριαλισμό, ο ίδιος

μετέπειτα συσχετίστηκε με την άμεση φωτογραφία (straight photography) την οποία και χρησιμοποίησε στο έργο του στην φωτογραφία μόδας.²⁰

Edward Steichen, "Untitled", Mary Heberden, Δεκαετία 20-30.

Μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, η μόδα υπέστη δραματικές αλλαγές και πολλοί νέοι σχεδιαστές εμφανίστηκαν στη δεκαετία του 1950 και του 1960. Το μοντέλο της μόδας αποκτά νέα σημασία, καθώς οι Twiggy, Jean Shrimpton και άλλοι έγιναν οικιακά ονόματα. Με αυτές τις αλλαγές, ακολούθησαν νέες προσεγγίσεις στη φωτογραφία και μερικά από τα πιο γνωστά ονόματα στη φωτογραφία μόδας έκαναν το σημάδι τους στην ιστορία. Μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1950, οι επινοημένες φωτογραφίες στούντιο και η κομψότητα των

²⁰ "Edward Steichen, Artist Overview and Analysis", Katie da Cunha Lewin - Anthony Todd, TheArtStory.org, 22 Δεκεμβρίου 2018, <https://www.theartstory.org/artist/steichen-edward/>

μοντέλων στις προηγούμενες δεκαετίες της φωτογραφίας μόδας είχαν δώσει τη θέση τους σε μια νέα αισθητική που ήταν πιο ρευστή, αυθόρμητη και ενεργητική. Οι κορυφαίες προσωπικότητες αυτής της νέας γενιάς περιελάμβαναν τον Alexey Brodovitch, τον Norman Parkinson, τον William Klein, την Lillian Bassman, και τον David Bailey. Αναμφισβήτητα, οι δύο πιο σημαντικοί φωτογράφοι μόδας που εμφανίστηκαν εκείνη την εποχή ήταν ο Richard Avedon και ο Irving Penn όπου και οι δύο αγκάλιασαν μια μινιμαλιστική αισθητική που επηρέασε βαθιά το είδος. Αντανακλώντας τις εξελίξεις στη σύγχρονη φωτογραφία, η φωτογραφία μόδας απελευθερώθηκε από τα φωτογραφικά στούντιο στα τέλη της δεκαετίας του '50 και στις αρχές της δεκαετίας του '60 καθώς φωτογράφοι και τα μοντέλα τους άρχισαν να κινούνται και εξωτερικά. Η σύγχρονη φωτογραφία μόδας καταλαμβάνει έναν χώρο που μπορεί να φιλοξενήσει, μερικές φορές ακόμη και ταυτόχρονα, αστικό στιλ δρόμου και υψηλής ραπτικής.

Τη δεκαετία του 1970, οι κοινωνικές αλλαγές, ιδιαίτερα ο φεμινισμός, επηρέασαν τη βιομηχανία της μόδας και τον τρόπο εκπροσώπησης των γυναικών. Περισσότερες γυναίκες φωτογράφοι, όπως η Sarah Moon, η Deborah Turbeville και η Eve Arnold έφεραν νέες προοπτικές σε περιοδικά όπως το Vogue και το Harper's Bazaar. Ο Helmut Newton ώθησε τα όρια με τις ανατρεπτικές και υπερβολικά σεξουαλικές εικόνες του. Η ύφεση στις Ηνωμένες Πολιτείες και η εφεύρεση του τζιν ξεκίνησαν σε μια εποχή πιο πρακτικών στυλ τόσο για άνδρες όσο και για γυναίκες. Από τη δεκαετία του 1970 έως τη δεκαετία του 1980, η έννοια των έτοιμων ρούχων (ή, prêt-à-porter) είχε εξαπλωθεί, ενώ μέχρι τη δεκαετία του 1980, ο αχαλίνωτος καταναλωτισμός είχε εξελιχθεί σε μια αναπτυσσόμενη διεθνή βιομηχανία, τροφοδοτούμενη από διαφημιστικές εκστρατείες και τηλεοπτικές διαφημίσεις. Τα supermodels όπως η Cindy Crawford, η Christy Turlington και η Naomi Campbell ήταν ειδωλολατρικές για την φαινομενικά άψογη ομορφιά τους, όπως βλέπουμε και μέσα από τον φωτογραφικό φακό του Patrick Demarchelier. Η ανδρική μόδα αναπτύχθηκε επίσης, με φωτογράφους όπως οι Herb Ritts και Bruce Weber, γνωστοί για τη δουλειά τους για οίκους μόδας όπως οι Armani και Calvin Klein.

Σήμερα, η φωτογραφία μόδας αποκτά πολλές μορφές, καθώς τα όρια γίνονται όλο και πιο θολά μεταξύ του εμπορικού και του καλλιτεχνικού έργου. Μια ορισμένη αίσθηση σουρεαλισμού χαρακτηρίζει το έργο πολλών σύγχρονων καλλιτεχνών, συμπεριλαμβανομένων των Mario Testino, Ellen von Unwerth, Roxanne Lowit, Juergen Teller και David LaChapelle, των οποίων η χρήση ψηφιακού χειρισμού προσφέρει μια απόδραση από την καθημερινή πραγματικότητα μέσω του λαμπερού κόσμου της μόδας των διασημοτήτων και των supermodels. Ευθυγραμμισμένο πια στενά με τον κύκλο των διασημοτήτων, η φωτογραφία μόδας έχει την ικανότητα να φέρνει τα στυλ και τις μεθόδους που συνήθως προορίζονται για υψηλές κοινωνικές τάξεις στο ευρύτερο κοινό. Λειτουργεί έτσι σε στενή αμοιβαία σχέση με τις βιομηχανίες περιοδικών, μουσικής, ταινιών και τηλεόρασης.

Ωστόσο, καμία άλλη τέχνη δεν είναι τόσο άρρηκτα συνδεδεμένη με τις ιδέες της ματαιοδοξίας και του ναρκισσισμού όσο η μόδα. Ως γιορτή της ομορφιάς - αν και αυτό που μπορεί να αλλάζει με την εποχή - η μοντέρνα μόδα φωτογραφίας μόδας συμβιβάζεται με τις κοινωνικοπολιτιστικές αλλά και πολιτικές εξελίξεις στον κόσμο.²¹

²¹ "Fashion Photography: Movement Overview and Analysis", Rebecca Seiferle - Anthony Todd, TheArtStory.org, 5 Απριλίου 2019, <https://www.theartstory.org/movement/fashion-photography/history-and-concepts/>

Το φαινόμενο των τάσεων στην μόδα που επανέρχονται

Από την παραπάνω ανάλυση της ιστορίας της μόδας, έγινε φανερό πως διάφορες τάσεις της μόδας από διάφορες δεκαετίες κάνουν την εμφάνισή τους και σε μετέπειτα δεκαετίες, είτε ίδιες και απaráλλαχτες, είτε με μία μικρή τροποποίηση για την προσαρμογή με την νέα μόδα. Για παράδειγμα, όπως προαναφέρθηκε στο κεφάλαιο με την ιστορία της μόδας, την δεκαετία του '70 η μόδα είχε στοιχεία από τις δεκαετίες του '30 και του '40. Η δεκαετία του '90 είναι μία από τις περιόδους μόδας όπου διάφορα στοιχεία της, επανέρχονται τόσο από τους μεγάλους οίκους μόδας, όσο και από μικρές εταιρείες, ηθοποιούς, τραγουδιστές και διασημότητες γενικότερα. Ρούχα ή συνδυασμός ρούχων, χρώματα, σχέδια, αξεσουάρ, παπούτσια που αγαπήθηκαν το '90 κάνουν την επανεμφάνιση τους την δεκαετία του 2010 αλλά και, όπως φαίνεται, στην δεκαετία του 2020. Αυτό γίνεται φανερό από τα παρακάτω παραδείγματα όπου διασημότητες αποδίδουν φόρο τιμής στην μόδα αυτής της δεκαετίας και αποδεικνύουν την διαχρονική επιρροή της στην σημερινή μόδα.

Victor Virgile, gettyimages.
2020.

Stars Image Bank / KCS / East News,

Το δέρμα και η δερματίνη φορέθηκαν την δεκαετία του '90 σαν συνολάκι και θεωρήθηκε στυλ ο συνδυασμός δέρμα με δέρμα όπως φαίνεται και από την αριστερή εικόνα. Στην δεξιά εικόνα βλέπουμε, στην εποχή μας, πως τα δερμάτινα ρούχα έχουν επανέλθει στην μόδα και επιλέγονται για την ένδυση διασημοτήτων.

Sean Roberts, Everett Collection / East News. PacificCoastNews / East News

Οι μακριές φούστες και οι μπλούζες-μπουστάκια (crop tops) ήταν, επίσης, στην μόδα του '90 (αριστερή εικόνα) φορέθηκαν από διασημότητες και τις συναντάμε και σε τηλεοπτικές σειρές (όπως για παράδειγμα στα Φιλαράκια). Από το 2014 μέχρι και σήμερα έχει παρατηρηθεί πως μεγάλοι και μικροί οίκοι μόδας προβάρουν τις φούστες αυτές και τα μπλουζάκια με αποτέλεσμα να έχουν ξανά «γυρίσει» στη μόδα (δεξιά φωτογραφία).

Getty Images, "Aaliyah".

Getty Images, "Rihanna".

Τα κάργκο παντελόνια ανήκουν στην δεκαετία του '90 καθώς τα φαρδιά παντελόνια ήταν τότε της μόδας και έτσι γρήγορα υιοθετήθηκε και από τα δύο φύλα. Σήμερα, έχουν ξανα «μπει» και στην ανδρική και στην γυναικεία μόδα όπως φαίνεται και στην δεξιά φωτογραφία.

Getty Images, “Jennifer Love Hewitt”. Getty Images, “Bella Hadid”.

Τέλος, ένα ακόμη παράδειγμα της επιρροής του '90, είναι και τα διάφορα χτενίσματα και αξεσουάρ για τα μαλλιά που «επέστρεψαν» στην μόδα. Τα μεγάλα κοκαλάκια για τα μαλλιά (claw clips) βρίσκονται ακόμα στα αξεσουάρ όλων των γυναικών και συνδυάζονται και με κοσμήματα της ίδιας δεκαετίας (κρίκοι) όπως βλέπουμε στην δεξιά φωτογραφία ενός μοντέλου της εποχής μας.

Συνεπώς, μέσα και από τα παραπάνω παραδείγματα, είναι φανερή η επιρροή της δεκαετίας του '90 μέχρι και σήμερα, καθώς οι τάσεις εκείνες επιστρέφουν, μέσα από τις στυλιστικές επιλογές διασήμων αλλά και από τις νέες κολεξιόν οίκων μόδας.

Ανάλυση Ιδέας – Επιρροές

Ανάλυση Ιδέας

Παρατηρώντας τις τάσεις στην μόδα τα τελευταία χρόνια και μέσα από το ίντερνετ, τις διασημότητες και μέσα από συζητήσεις με φίλες, ήρθα στο συμπέρασμα ότι πολλά ρούχα, αξεσουάρ, παπούτσια, σχέδια, υφάσματα και συνδυασμοί ρούχων επανέρχονται στην μόδα του σήμερα. Αυτό συμβαίνει με την μόδα διάφορων δεκαετιών, ιδιαίτερα ωστόσο, με την μόδα της δεκαετίας του '90. Με την κυριαρχία του ίντερνετ και της παγκοσμιοποίησης, έχουμε όλοι την έκθεση και τη προσβασιμότητα στην μόδα περισσότερων πολιτισμών και κοινωνικών ομάδων. Έτσι, αλλάζουμε στυλιστικές απόψεις αλλά και υιοθετούμε στοιχεία που ταιριάζουν στο προσωπικό μας στυλ. Επηρεαζόμαστε, επίσης, από την ένδυση διάσημων μέσα από την τηλεόραση, τον κινηματογράφο, την σόου μπίζ, τους καλλιτέχνες κ.α., με αποτέλεσμα να διαδίδονται και πιο γρήγορα οι νέες τάσεις στην μόδα. Μέσα από όλα αυτά τα μέσα, έγινε η παρατήρηση ότι στοιχεία της μόδας του '90, βρίσκονται στις στυλιστικές επιλογές πολλών και συνεπώς, οι οίκοι μόδας υιοθετούν στοιχεία στις νέες κολεξιόν με σκοπό να ταιριάξουν με τις τάσεις που δημιουργούνται μέσω του ίντερνετ και να παραμείνουν επίκαιροι.

Με όλα αυτά υπόψη, αποφάσισα να κάνω μία σειρά φωτογραφιών, τύπου καταλόγου, με σκοπό να αναδείξω πως η μόδα της δεκαετίας του '90 εξακολουθεί να «ζει» μέχρι σήμερα και είναι διαχρονική. Έτσι τα ρούχα που χρησιμοποιήθηκαν ήταν όλα ρούχα που υπάρχουν τώρα στην αγορά και όχι ρούχα από το '90, υπογραμμίζοντας περαιτέρω την διαχρονικότητα και την επιρροή της δεκαετίας αυτής στην μόδα. Τα μοντέλα ήταν κορίτσια, διότι οι τάσεις αυτές που επανήλθαν και τώρα, παρατηρήθηκαν κυρίως στην γυναικεία μόδα. Οι φωτογραφίες έγιναν σε στυλ φωτογραφίες καταλόγου για να επικεντρωθεί κυρίως το βλέμμα του θεατή στα ρούχα και αξεσουάρ και ώστε το περιβάλλον και το φόντο να μην περιέχει στοιχεία που «τραβούν» την προσοχή. Ο φωτισμός χρησιμοποιήθηκε έτσι ώστε να δίνει και λίγο βάθος στην εικόνα και να μην

φαίνεται επίπεδη. Έγινε χρήση grid για την καλύτερη διαχείριση του φωτισμού και για να αποδωθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Επιρροές

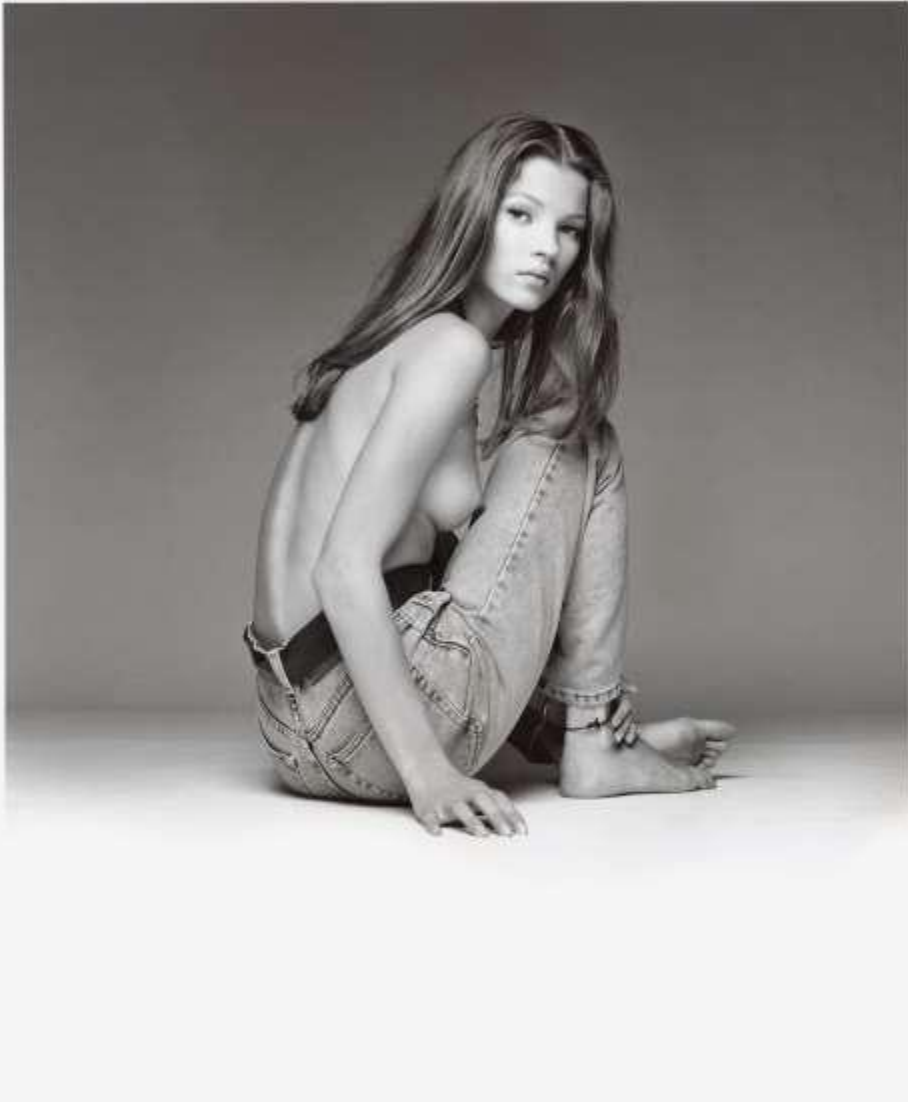
Για την φωτογράφιση, αναζήτησα φωτογράφους μόδας της δεκαετίας του '90 ώστε να εγκλιματιστώ στην φωτογραφική αισθητική της δεκαετίας, σύμφωνα όμως με το στυλ φωτογραφιών καταλόγου. Οι φωτογράφοι που με επηρέασαν στην φωτογραφική μου σειρά είναι ο Will Vendramini, ο Patrick Demarchelier και ο Steven Meisel.

Ο Will Vendramini (Ιταλός φωτογράφος) είναι γνωστός για τις φωτογραφίες μόδας κατά την διάρκεια της δεκαετίας του '90 και όχι μόνο, οι οποίες έχουν δημοσιευτεί σε μεγάλα περιοδικά μόδας όπως Harper's Bazaar και Elle. Η διαχείριση του φωτισμού στις φωτογραφίες του είναι εξαιρετική και το αποτέλεσμα ακόμα και σε φωτογραφίες στούντιο είναι σαν φυσικό. Τα μοντέλα του τα φωτογραφίζει με έναν καθηλωτικό τρόπο που οδηγεί τον θεατή να χαζεύει τις εικόνες του για ώρα.

Will Vendramini, "Untitled", Mathilde Brandi, Δεκαετία του '90.

Ο Patrick Demarchelier (Γάλλος φωτογράφος) είναι φωτογράφος μόδας, ο οποίος έχει συνεργαστεί με περιοδικά όπως Vogue και Harper's Bazaar και έχει αναλάβει καμπάνιες των Dior, Louis Vuitton, Chanel, Yves Saint Laurent, Calvin Klein κ.α.. Οι φωτογραφίες του μπορούν να χαρακτηριστούν αυθόρμητες και όσο το δυνατόν φυσικές, δεδομένων των συνθηκών στο στούντιο, όπου φωτογράφιζε για τα περιοδικά μόδας.²²

Patrick Demarchelier, "Untitled", Kate Moss, Δεκαετία του '90.

²² "The mastermind of fashion photography: Steven Meisel", Sunglasscurator, Medium.com, 14 Ιουλίου 2018, <https://medium.com/@sunglasscurator/the-mastermind-of-fashion-photography-steven-meisel-c25ab7025a09>

Ο Steven Meisel (Αμερικανός φωτογράφος) είναι φωτογράφος μόδας και έγινε γνωστός από το photobook του με τίτλο “Sex” με μοντέλο την Μαντόνα το 1992 και από το φωτογραφικό του έργο για την Αμερικάνικη και Ιταλική Vogue. Οι φωτογραφίες του, όπως τις χαρακτηρίζει και ο ίδιος, είναι πιο ελεύθερες και δυναμικές. Η δημιουργικότητα και η συχνή αλλαγή στο στυλ του, τον κατέστησαν έναν από τους πιο περιζήτητους φωτογράφους και το έργο του από τα πιο δημιουργικά, επηρεάζοντας βαθιά την φωτογραφία μόδας.²³

Steven Meisel, “Untitled”, Δεκαετία του '90.

²³ “Patrick Demarchelier”, ArtNet.com, <http://www.artnet.com/artists/patrick-demarchelier/>

Συμπέρασμα

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, συμπεραίνουμε πως η μόδα είναι ένα κομμάτι που μας επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό ατομικά και συλλογικά. Η παγκοσμιοποίηση και το ίντερνετ έχει βοηθήσει στην διάδοση των νέων τάσεων στην μόδα και την δημοτικότητα της μόδας ιδιαίτερα στα τέλη του 20^{ου} αιώνα. Η δεκαετία του '90 είναι μία από τις δεκαετίες μόδας οι οποίες ήταν από τις πιο διαδεδομένες, λόγω της αναπτυσσόμενης τεχνολογίας και ελευθερίας έκφρασης και γι'αυτό τον λόγο πολλά στοιχεία «επιστρέφουν» στην μόδα. Πολλοί οίκοι μόδας και άτομα που ασχολούνται με την μόδα, επιλέγουν και φοράνε τάσεις του '90. Αυτό το γεγονός ήθελα να αναδείξω μέσω και της φωτογραφικής μου σειράς.

Βιβλιογραφία

1. *“Fashion Theory: A Reader”*, Barnard Malcolm, 2^η έκδοση, Routledge, 2020,
2. «Μόδα και Ένδυση (Σχεδιάγραμμα Α’ Λυκείου)», Μινόπετρος Νικόλαος, filologika.gr , 23 Νοεμβρίου, <https://filologika.gr/lykio/a-lykiou-2/neoelliniki-glossa/moda-kai-endush-schediagramma/>
3. «Το μπλε είναι φέτος στην μόδα...» *Κείμενα για την ένδυση και την μόδα*, Barthes Roland, Πλέθρον, 2016, σελ 9-10.
4. "The Roman Toga.", Cartwright, Mark, *World History Encyclopedia*, 11 Σεπτεμβρίου 2019, <https://www.worldhistory.org/article/48/the-roman-toga/>
5. "Woolson, Abba Gould (1838–1921)." *Women in World History: A Biographical Encyclopedia*, *Encyclopedia.com*, <https://www.encyclopedia.com/women/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/woolson-abba-gould-1838-1921>
6. *“Fashion Evolution 2000BC – 2020”*, Watch Media, 6 Ιουνίου 2020, https://www.youtube.com/watch?v=ww4BI_6EL0k
7. *“The Roaring Twenties”*, *History.com Editors*, *History.com*, April 14, 2010, <https://www.history.com/topics/roaring-twenties/roaring-twenties-history>
8. *“1920-1929”*, Fashion History Timeline, Karina Reddy, FIT (Fashion Institute of Technology), State University of New York, 11 Μαΐου 2018, <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1920-1929/>
9. *“1930-1939”*, Fashion History Timeline, Karina Reddy, FIT (Fashion Institute of Technology), State University of New York, 5 Απριλίου 2019, <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1930-1939/>
10. *“1940-1949”*, Fashion History Timeline, Karina Reddy, FIT (Fashion Institute of Technology), State University of New York, 8 Μαΐου 2019, <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1940-1949/>
11. *“1950-1959”*, Fashion History Timeline, Karina Reddy, FIT (Fashion Institute of Technology), State University of New York, 2 Ιουνίου 2019, <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1950-1959/>
12. *“1960-1969”*, Fashion History Timeline, Karina Reddy, FIT (Fashion Institute of Technology), State University of New York, 23 Ιουλίου 2019, <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1960-1969/>
13. *“1970-1979”*, Fashion History Timeline, Karina Reddy, FIT (Fashion Institute of Technology), State University of New York, 3 Οκτωβρίου 2019, <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1970-1979/>
14. *“1980-1989”*, Fashion History Timeline, Karina Reddy, FIT (Fashion Institute of Technology), State University of New York, 29 Μαΐου 2020, <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1980-1989/>
15. *“Grunge Fashion: The History Of Grunge & 90s Fashion”*, Riley Davis, Rebels Market.com, 25 Ιουνίου 2014, <https://www.rebelmarket.com/blog/posts/grunge-fashion-where-did-it-come-from-and-why-is-it-back.html>

16. "The Trends & Brands That Defined '90s Hip-Hop Fashion (Digging Deeper)", Gregk Foley, HighSnobiety.com, Νοέμβριος 2020, <https://www.highsnobiety.com/p/90s-hip-hop-fashion/>
17. "1990-1999", Fashion History Timeline, Karina Reddy, FIT (Fashion Institute of Technology), State University of New York, 15 Σεπτεμβρίου 2020, <https://fashionhistory.fitnyc.edu/1990-1999/>
18. "A Brief History of Fashion Photography. A Survey of Fashion Photography, from the 20th Century to the present day", Caitlin Parker, ArtNet.com, 7 Φεβρουαρίου 2014, <https://news.artnet.com/market/a-brief-history-of-fashion-photography-32620>.
19. "Edward Steichen, Artist Overview and Analysis", Katie da Cunha Lewin - Anthony Todd, TheArtStory.org, 22 Δεκεμβρίου 2018, <https://www.theartstory.org/artist/steichen-edward/>
20. "Fashion Photography: Movement Overview and Analysis", Rebecca Seiferle - Anthony Todd, TheArtStory.org, 5 Απριλίου 2019, <https://www.theartstory.org/movement/fashion-photography/history-and-concepts/>
21. "The mastermind of fashion photography: Steven Meisel", Sunlasscurator, Medium.com, 14 Ιουνίου 2018, <https://medium.com/@sunlasscurator/the-mastermind-of-fashion-photography-steven-meisel-c25ab7025a09>
22. "Patrick Demarchelier", ArtNet.com, <http://www.artnet.com/artists/patrick-demarchelier/>

Παράρτημα Φωτογραφιών

